

SEKCE PRO INSOLVENČNÍ PRÁVO

Dne 18.8.2021 zasedala Sekce pro insolvenční právo České advokátní komory (dále jen „Sekce“). Kromě členů sekce se jednání za Ministerstvo spravedlnosti (MŠP) účastnil JUDr. Ondřej Zezulka a jako další hosté JUDr. Jiří Voda, LL.M. a Mgr. Tomáš Brožek, LL.M. Někteří členové sekce se jednání účastnili distanční formou, prostřednictvím aplikace Webex (je vyznačeno v prezenční listině).

Předseda Sekce JUDr. Michal Žižlavský přivítal přítomné členy a pozvané hosty a zahájil zasedání Sekce hlavním bodem jednání, kterým je na základě požadavku představenstva České advokátní komory formulace připomínek k návrhu zákona o preventivní restrukturalizaci s ohledem na právě probíhající meziresortní připomínkové řízení.

PŘIPOMÍNKY K NÁVRHU ZÁKONA O PREVENTIVNÍ RESTRUKTURALIZACI

Předseda Sekce připomenul, že implementací restrukturalizační směrnice se Sekce zabývala již na svých jednáních konaných 22.1.2020 a 8.10.2020. Připomínky spočívající v nevhodném způsobu implementace směrnice MŠP nezohlednilo a dopracovalo návrh zákona o preventivní restrukturalizaci (dále jen „návrh“). Dřívější připomínky, resp. podněty, směřovaly k tomu, že cíl směrnice lze dosáhnout jednodušším způsobem nežli novým zákonem, a to konkrétně novelou insolvenčního zákona, která musí v souvislosti s implementací směrnice stejně proběhnout. Předseda Sekce však v této chvíli, za situace, kdy MŠP připravilo a zpracovalo návrh zákona, považuje za kontraproduktivní vracet se k tomu, co již zaznělo dříve a zaměřuje tedy jednání Sekce ke konkrétním připomínkám k předloženému návrhu. Dodává, že s ohledem na skutečnost, že MŠP předložilo návrh do meziresortního připomínkového řízení v době letních prázdnin a dovolených, nelze v krátké 20-ti denní lhůtě formulovat *všechny* relevantní připomínky.

Zásadní otázka

Předseda Sekce JUDr. Žižlavský označil na základě předběžného studia návrhu za zásadní otázku, zda návrh dopadá nebo nedopadá na podnikatele v úpadku. V této souvislosti se

dotázal přítomného zástupce MSp JUDr. Zezulky, zda rozumí správně tomu, že záměrem § 4 odst. 1 návrhu je umožnit přístup k preventivní restrukturalizaci podnikatelům, kteří se nacházejí v úpadku ve formě předlužení.

JUDr. Zezulka potvrdil, že skutečně podle návrhu platí, že podnikatel, který se nachází v úpadku ve formě předlužení, může podstoupit preventivní restrukturalizaci.

K tomu JUDr. Žižlavský uvádí, že tato konstrukce ve spojení s navrhovanou novelizací insolvenčního zákona, konkrétně § 98 odst. 4, § 169 odst. 2, § 231 odst. 4 a § 235 odst. 3 a 4 insolvenčního zákona, podle něj *de facto* popírá podstatu preventivní restrukturalizace, kterou je *preventivní* řešení situace podnikatelů, kteří *nejdou* v úpadku. To považuje za zásadní. Návrh v této podobě totiž umožňuje „vytěsnění“ části věřitelů v době úpadku dlužníka a ruší standartní právní nástroje ochrany věřitelů (z pohledu návrhu nedotčených věřitelů) proti situaci, kdy dochází ke zvýhodňování jedné části věřitelů na úkor poškozování jiné části věřitelů. Poukazuje na to, že nejen věřitelé, kteří by poskytovali nové úvěrové financování, ale také dodavatelé, kteří by nově vstupovali do obchodních vztah s dlužníkem v průběhu preventivní restrukturalizace, jejichž pohledávky by teprve vznikaly, by - s ohledem na navrhované doplnění § 169 insolvenčního zákona - získali přednost před věřiteli, kteří již své pohledávky mají. To vše v době úpadku dlužníka, bez možnosti zaužívaných nástrojů právní ochrany dle § 98 a násl. a § 231 a násl. insolvenčního zákona.

Na to navazuje JUDr. Vavřina tím, že § 4 odst. 2 návrhu v tomto směru odporuje § 4 odst. 1. Ustanovení § 4 odst. 1 návrhu totiž umožňuje preventivní restrukturalizaci předluženého podnikatele a § 4 odst. 2 ji logickým výkladem vylučuje.

Na to navazuje JUDr. Bílý s tím, že s navrhovanou konstrukcí není v souladu již samo označení *preventivní* restrukturalizace, neboť pokud by se měla týkat restrukturalizace podnikatele v úpadku, nejde o žádnou prevenci. Ještě k tomu dodává, že by věc byla možná řešitelná formulačními úpravami, které by odlišily reálně existující úpadek od situace kdy se pouze formálně jeví, že podnikatel v úpadku je.

Na to reaguje JUDr. Vavřina tím, že si to neumí představit bez změny legální definice úpadku ve formě předlužení, jak je tato obsažena v § 3 odst. 4 insolvenčního zákona, zejména s ohledem na její text *in fine*. Ztotožňuje se s názorem, že by v žádném případě neměla být možná preventivní restrukturalizace u podnikatele v úpadku.

JUDr. Brožek k tomu uvádí, že považuje za nekoncepční, aby si podnikatelé v úpadku mohli vybírat, zda podají insolvenční návrh a budou svou situaci řešit cestou insolvenčního řízení, nebo budou svou situaci řešit preventivní restrukturalizací. Nepovažuje také za vhodné z pohledu legislativní techniky zavádět na půdu insolvenčního práva, resp. do úpravy, která se týká řešení budoucího úpadku, nové pojmy. Jako příklad uvádí pojem „dobrá víra“ v § 4 odst. 1 návrhu. Judikatura již dlouhou dobu na půdě insolvenčního zákona pracuje s pojmem „pocitivý záměr“. Toto zmatení pojmů by dlouhodobě působilo negativně v praxi, než by došlo ke sjednocení výkladu. Toto by snad bylo řešitelné formulací zásad, pokud by se šlo skutečně cestou nového zákona, které by mohly výklad nových pojmů usnadnit (podobně jako jsou dnes formulovány zásady v § 5 insolvenčního zákona).

Na to ještě reaguje za MSp JUDr. Zezulka tím, že pojem „dobrá víra“ v § 4 odst. 1 návrhu je užší pojem vázaný pouze na proveditelnost plánu s tím, že s pojmem „pocitivého záměru“ se pracuje dále v § 5. Zásady původně v návrhu byly, avšak převážil názor, že zásady se používají spíše u kodexů, a proto byly vypuštěny.

Formulace připomínek

Předseda Sekce předal slovo Mgr. Sigmundovi, který připravil komplexní sadu připomínek k návrhu a zahájil chronologickou diskuzi podle systematiky návrhu zákona. V diskuzi uplatnili další připomínky JUDr. Vavřina, JUDr. Brož, JUDr. Brožek, JUDr. Řeháček, JUDr. Kubálek, Mgr. Macháček, JUDr. Voda, Mgr. Veselý a JUDr. Berger. Na základě proběhlé diskuse byly zformulovány tyto připomínky, na kterých se jednomyslně shodli přítomní členové sekce, a které doporučují uplatnit jménem České advokátní komory v meziresortním připomínkovém řízení:

Připomínky k návrhu zákona o preventivní restrukturalizaci a souvisejícím změnám některých předpisů

- **§ 4 návrhu zákona o preventivní restrukturalizaci (dále jen „návrh“)**
- **body 3., 4., 5. a 6. návrhu zákona, který se mění insolvenční zákon, které se týkají navrhované změny nebo doplnění § 98 odst. 4, § 169 odst. 2, § 231 odst. 4 a § 235 odst. 3 a 4 insolvenčního zákona**

Návrh umožňuje preventivní restrukturalizaci podnikatele, který se již nachází v úpadku ve formě předlužení. Změna, spočívající v tom, že by se podnikatelům v úpadku umožňovalo jiné řešení než cestou insolvenčního řízení, popírá samotné základy, na kterých je

vybudováno insolvenční právo. Myšlenka, že by měl podnikatel v úpadku na výběr, zda bude řešit svůj úpadek insolvenčním návrhem, tedy formálním způsobem, nebo méně formální preventivní restrukturalizací, je absurdní a umožňuje „vytěsnění“ části věřitelů v době úpadku podnikatele. Navrhované související změny insolvenčního zákona ruší zaužívané standardní nástroje ochrany proti zvýhodňování jedné části věřitelů na úkor poškozování jiné části věřitelů, ačkoli směrnice o insolvenční a restrukturalizaci nic takového nepožaduje. Již název preventivní restrukturalizace odkazuje na řešení situací, kdy se podnikatel v úpadku *nenachází*, ale snaží se naopak úpadku *předejít*. Z pohledu prosté logiky je navíc v rozporu poměr § 4 odst. 1 a § 4 odst. 2 návrhu v tom směru, že to, co umožňuje jeden odstavec zakazuje druhý odstavec.

Navrhujeme výše uvedená ustanovení návrhu i souvisejících navrhovaných změn insolvenčního zákona vypustit. Dále navrhujeme provést důkladnou revizi všech případných dalších dotčených ustanovení návrhu i navržených změn souvisejících předpisů, které umožňují využít preventivní restrukturalizaci podnikatelům v úpadku ve smyslu současné legální definice úpadku.

Tato připomínka je zásadní.

- **§ 5 odst. 3 písm. b) návrhu**

Toto omezení neodpovídá duchu směrnice, jejíž cílem (byť definovaným pro jinou část) je umožnit podnikatelům druhou šanci. Omezení se jeví příliš tvrdé pro situace toho typu, kdy podnikatel sice prošel v posledních letech insolvenčním řízením, avšak například z důvodu covidové situace, nebyl u něj zjištěn nepoctivý záměr a podařilo se mu situaci vyřešit sanačním způsobem soudní reorganizací.

Navrhujeme zvážit zkrácení doby omezení, případně úplné vypuštění tohoto omezení.

- **§ 5 odst. 4 a § 10 odst. 3 návrhu**

Výkaz stavu likvidity a výhled vývoje likvidity – v praxi se tyto instituty zatím příliš neprosadily, jak pro nevělu na straně podnikatelů z důvodu značné finanční zátěže, tak z kapacitních důvodů na straně zpracovatelů těchto podkladů. Přestože § 10 odst. 3 návrhu *in fine* vylučují omezení dle § 2 vyhlášky o platební neschopnosti podnikatele, návrh obsahuje i ustanovení § 5 odst. 4, které lze vykládat tak, že kdykoliv v průběhu reorganizace podnikatel zjistí platební neschopnost, musí restrukturalizaci ukončit. Z toho lze dovozovat, že podnikatel musí v průběhu preventivní restrukturalizace neustále testovat svou platební

schopnost. Otázkou je, zda by v praxi nebylo funkční spíše řešení založené na jednom insolvenčním testu k určitému datu, který by umožnil restrukturalizaci po stanovenou dobu, jako tomu bylo v případě mimořádného moratoria.

Navrhujeme zvážit nahrazení navrhovaného řešení jen jedním insolvenčním testem před zahájením restrukturalizace, za současného časového omezení doby restrukturalizace, podobě jako tomu bylo v mimořádném moratoriu.

- **§ 14 odst. 1, § 15, § 17 odst. 2 písm. h) a § 26 odst. 2 písm. b) bod 2 návrhu**

Tato ustanovení se týkají restrukturalizačního poradce. Ačkoli má tento poradce postavení správce cizího majetku, jsou na něj kladeny minimální požadavky ve srovnání se správou cizího majetku advokáty nebo insolvenčními správci, což jsou profese s velmi přísnou regulací. S ohledem na oblast, které se navrhovaná úprava týká, se tento přístup jeví jako nebezpečný, a to nejen pro účastníky restrukturalizačních a insolvenčních řízení, ale i z pohledu celospolečenského. Lze připomenout negativní zkušenosti s nedostatečnou regulací správců konkurzní podstaty v období první generace insolvenčního práva v ČR po listopadu 1989. Co se týče řešení v podobě převodu podílů společníků k zajištění pohledávek dotčených stran na restrukturalizačního poradce, je to nástroj českému právu neznámý, s vysokým potenciálem zneužití. S ohledem na definici úkolů restrukturalizačního poradce mohou vznikat pochybnosti, zda nejde o nedovolené tzv. vinklaření. Angažmá poradců bez dostatečných požadavků na jejich kvalifikaci, pojištění, profesní odpovědnost a bezúhonnost může velmi rychle znevěrohodnit celý proces preventivní restrukturalizace. Není uspokojivě řešen odpovědnostní režim restrukturalizačního poradce, který má jednat na základě příkazní smlouvy (§ 14 odst. 1 návrhu), tedy jeho příkazcem má být zřejmě podnikatel, má však jednat také v zájmu dalších osob, což se blíží konceptu postavení insolvenčních správců. Pokud by měl poradce reprezentovat zájem podnikatele jako příkazce, nejeví se logické například to, že je podnikatel dle § 31 návrhu vyloučen z hlasování o jeho osobě (pokud bychom souhlas dle § 14 odst. 2 návrhu vnímali jako hlasování).

Navrhujeme dopracovat všechny aspekty postavení restrukturalizačního poradce s důrazem na ochranu účastníků restrukturalizačních a insolvenčních řízení, ale i celospolečenských zájmů (zaměstnanosti, výběru daní), neboť jde o funkci s vysokým potenciálem zneužití. Doporučujeme zvážit možnost využít již existující regulované profese advokátů a insolvenčních správců, kde v praxi fungují mechanismy kontroly jejich kvalifikace, pojištění, profesní odpovědnosti a bezúhonnosti.

Tato připomínka je zásadní.

- **§ 29 odst. 3 a 4 návrhu**

Zakotvení apriorní nemožnosti soudního přezkumu rozhodnutí ohledně neplatnosti, či neúčinnosti restrukturalizačních smluv v budoucím možném insolvenčním řízení zasahuje do režimu a principů insolvenčního práva, navíc na základě vágních kritérií může vzniknout riziko potenciální kolize s ústavním právem na spravedlivý proces.

Toto omezení navrhujeme vypustit se současnou revizí dalších dotčených ustanovení.

- **§ 31 odst. 2 návrhu**

Hlasovací právo spřízněných osob pro hlasování o restrukturalizačním plánu – odlišný princip od principu zákazu hlasování v insolvenčním zákoně, který se aktuálně ustálil na zákazu tzv. koncernového únosu (§ 53 insolvenčního zákona).

Navrhujeme zvážit sjednocení obou principů.

- **§ 36 návrhu**

Hlasovací lístek pro hlasování o restrukturalizačním plánu – pro aplikační praxi chybí mechanismus formulářových podání, osvědčený v insolvenčním zákoně.

Navrhujeme zvážit i zde zvážit využití hlasovacích lístků.

- **§ 38 návrhu**

Nejen v případě dosud nepřijatého, ale také v případě již přijatého restrukturalizačního plánu může vzniknout potřeba jeho změny, což návrh neřeší.

Navrhujeme dopracovat možnost změny již přijatého restrukturalizačního plánu.

- **§ 50 ods.t 1, § 54 odst. 1 a § 55 odst. 1 a odst. 4 návrhu**

Chybí možnost dotčených stran požádat o nařízení jednání. V souvislosti s úpravou dalších procesních otázek, zejména konceptem rozhodování usnesením doručovaným vyhláškou a opatřeními k urychlení restrukturalizačního řízení vzniká otázka, zda se toto řešení ještě pohybuje v mezích právního státu. Co se týče zkrácení lhůty pro podání dovolání na 15 dnů toto demonstruje nesystémovost navržených procesních řešení a jejich nekompatibilitu se zaužívanými procesními postupy. V neposlední řadě rovněž zcela postrádá logiku. Zkrácení lhůty pro podání dovolání v řádu týdnů neřeší klíčový problém, který brání zrychlení

dovolacího řízení, které se tím sleduje. Trvá totiž léta, než dovolací soud o podaném dovolání rozhodne. Dovolatel by tak byl jen zbytečně vystaven časovému stresu, kdy by měl jen 15 dní na podání dovolání, navíc ve složitých vztazích, dotčených zcela novou právní úpravou, a to jen proto, aby pak věc léta „ležela“ na dovolacím soudu.

Navrhujeme neměnit obecnou lhůtu pro podání dovolání.

- **§ 51 odst. 1 návrhu**

V rozporu s jinými ustanoveními návrhu, majícími za cíl rychlý průběh restrukturalizace je zakotven obligatorní požadavek na nařízení jednání u odvolacího soudu (který navíc standardně rozhoduje bez jednání a provádění důkazů je značně limitované).

Navrhujeme zvážit vypuštění.

- **§ 51 odst. 3 návrhu**

Odstraňování vad odvolání odvolacím soudem představuje opačný princip, než je v českém procesu standardem.

Navrhujeme zvážit sjednocení.

- **§ 53 odst. 3 návrhu**

Zveřejnění průkazem zvláštního způsobu doručení je nejasné a odporující českým procesním standardům.

Navrhujeme zvolit jiné řešení nebo toto řešení dopracovat.

- **§ 54 odst. 4 návrhu**

V případě zkráceného znění rozhodnutí jsou nedostatečně upraveny náležitosti takového rozhodnutí (nejedná se o zkrácené odůvodnění, ale o zkrácené rozhodnutí, což se týká i jeho výroků). To představuje aplikační nejasnosti ohledně účinků takového rozhodnutí a riziko potenciální kolize s ústavním právem na spravedlivý proces.

Navrhujeme dopracovat.

- **§ 96 návrhu**

V případě předběžného přezkumu spornosti pohledávky není legislativně technicky dostatečně upraven mechanismus podávání návrhu.

Navrhujeme dořešit.

- **§ 97 a § 98 návrhu**

Lhůta 15 dnů ode dne doručení rozhodnutí restrukturalizačnímu správci pro provedení předběžného přezkumu spornosti pohledávky není provázána s povinností podnikatele poskytnout k tomuto součinnost, přičemž sankce za porušení povinností restrukturalizačního správce jsou nepřiměřené.

Navrhujeme dopracovat akcent na povinnosti podnikatele s dopracováním sankčního mechanismu a zvážit intenzitu sankcí na straně správce

- **§ 107 návrhu**

V případě vypracování znaleckého posudku není upraven výběr znaleckého ústavu, určení, či sjednání ceny znaleckého posudku a na to navazující povinnost podnikatele uhradit odměnu znalce.

Navrhujeme zpřesnění.

- **§ 122 návrhu**

Zvolená terminologie pro určení mezinárodní příslušnosti soudů v České republice neodpovídá terminologii nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/848 o insolvenčním řízení.

Navrhujeme sjednocení terminologie.

- **§ 130 návrhu**

Volba pouhé analogie s dohledem nad insolvenčními správci podle § 36 zákona o insolvenčních správcích, a to včetně tvrdosti sankcí, se nejeví vhodná, a to s ohledem na specifika činnosti restrukturalizačních správců.

Navrhujeme dopracovat systém dohledu.

RÚZNÉ

Tento bod nebyl z časových důvodů projednán.

V Praze dne 18.8.2021

Ověřil a schválil:

JUDr. Michal Žižlavský, předseda Sekce pro insolvenční právo

Sepsala:

Mgr. Kamila Šrolerová, Odbor vnější a vnitřní legislativy